

УДК [351:930.25](477)

В. Г. БЕРКОВСЬКИЙ*

**СУТНІСТЬ ТА ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ
ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ В АРХІВНІЙ СФЕРІ**

Висвітлюється проблема розвитку та впровадження державної політики в архівній сфері України, зокрема дефінітивних визначень та розробки понятійного апарату. Окреслено основні завдання політики держави щодо архівів, її місію та стратегічні цілі державного управління архівами.

Ключові слова: державна політика; державна політика в архівній сфері; державне управління.

Деклароване українською владою здійснення реформування системи державного управління в Україні, прагнення остаточного відходу від тоталітарного стилю мислення та керівництва державою вимагає оптимізації державної політики, а в першу чергу – ефективних механізмів її планування та здійснення. Впроваджений у життя Указ Президента України “Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади” від 09.12.2010 р. не лише окреслив глибокі зміни в усій вітчизняній системі державного управління, але й по суті є ознакою реформування усієї державної політики України. До цього додається й прагнення до євроінтеграції та творення демократичної держави з активним розвиненим громадянським суспільством.

Кожне з вищезазначених явищ неодноразово ставало (та й зрештою стає) об’єктом багатьох наукових досліджень, дискусій та рекомендацій. Наприклад, теоретичні питання формування державної політики розглядалися у публікаціях Ю. Бадзьо, І. Біласа, В. Бондаренка, О. Валевського, Б. Гаєвського, А. Гальчинського, О. Кучеренка, В. Лугового, М. Михальченка, І. Розпутенка, Ф. Рудича, Л. Шкляра. Загальним проблемам теорії і практики державного управління, а також зв’язку останнього з державною політикою було присвячено дослідження Г. Атаманчука, В. Бакуменка, В. Бебик, А. Білоус, М. Головатого, В. Князева, П. Надолішного, Н. Нижник, В. Ребкала, В. Скуратівського, В. Тертички, В. Цветкова та інших.

---

* *Берковський Владислав Георгійович* – кандидат історичних наук, директор Центрального державного архіву зарубіжної україніки.

Разом з тим, попри широке дослідження науково-теоретичного, методичного, довідкового апарату аналізу та механізмів здійснення державної політики, вітчизняній науково-практичній думці бракує не лише комплексного дослідження проблеми державної політики в Україні, але й її впровадження в окремих галузях народного господарства та напрямках державного управління. Щоправда, останнім часом з'явилася низка наукових досліджень щодо аналізу впровадження та можливих шляхів оптимізації державної політики в окремих галузях. Однак розглянуті у цих дослідженнях проблеми впровадження та оптимізації державної політики в окремих сферах як державного управління, так і суспільного життя, яскраво підтверджують необхідність застосування індуктивного методологічного підходу до аналізу вітчизняної державної політики, який дозволить на основі вузькоспеціалізованих висновків про впровадження державної політики та дієвість її окремих механізмів випрацювати загальні рекомендації з оптимізації чи реформування тих чи інших напрямів реалізації суспільних інтересів.

У цьому контексті не можна не зазначити, що однією із найбільш актуальних проблем розвитку Української держави нині є питання генези та модернізації управління суспільним розвитком. Враховуючи, що одним із головних напрямів управління суспільним розвитком є забезпечення реалізації потреб розвитку суспільства та його підсистем, надзвичайно важливим стає звернення уваги на розвиток та впровадження державної політики в архівній сфері України як одній з базових одиниць культурної, духовної, управлінської та інформаційної підсистем.

Разом з цим маємо зазначити, що донині у світовій архівознавчій думці існують різноманітні підходи щодо розуміння архівної справи, які відрізняються не лише за хронологічним, але й за методологічним принципом. Саме тому аналіз державної політики в архівній сфері України вимагає насамперед з'ясування окремих дефінітивних визначень та розробки понятійного апарату. Зокрема, необхідно чітко окреслити понятійні межі дефініцій “політика”, “державна політика” та їх взаємозв'язки з такими поняттями, як “архівна справа” та “діловодство”. Принагідно слід зазначити, що, якщо стосовно дефініцій “політика” та “державна політика” існує значна кількість визначень, а самі поняття є неодноразовими об'єктами наукових досліджень, то поняття “архівна справа”, а тим більше “державна політика в архівній сфері” практично не розроблені в сучасній науці.

Розглядаючи сутність поняття “політика” не можна не погодитися з тезою польських дослідників А. Чайовського та Р. Шарфенберга про те, що дефінітивні та сенсовні відмінності, характерні для таких англійських визначень, як “politics” та “policy”, у більшості європейських мов об'єднані у єдине ціле – “політику”¹. Саме виходячи з даної ситуації, З. Блок вказує на дихотомний поділ, при якому політика виступає одночасно як тип суспільної активності і як тип суспільних

відносин². Натомість А. Яблонський виокремлює п'ять базових підходів до розуміння дефініції “політика”, зокрема як діяльності державних інституцій; взаємних стосунків влади, впливу та конфлікту; функції в суспільній системі; процесу прийняття рішення; розв'язанню проблем³. Третій підхід до розуміння розглядуваної дефініції подає Е. Хейвуд, визначаючи чотири способи дефінітивного визначення “політики”: а) як мистецтва урядування; б) як публічних справ; в) як компромісу та консенсусу в діяльності; г) як влади⁴. На нашу думку, саме чотиричленний семантичний поділ розглядуваної дефініції є найбільш вдалим, оскільки (і тут має рацію С. Гауснер) у дискурсивній площині “політика” визначається як влада над значенням, у структуральній площині – влада над системою, у біхевіоральній – влада над процесом прийняття рішення, у функціонально-технічній – влада над засобами та механізмами⁵.

Подібна неоднозначність автоматично призводить до появи складності та розбіжності у визначенні дефініції “державна політика” (*public policy, polityka państwowa / publiczna, offentliges Interesse, ordre public, ordine pubblico, politica de bien publico*⁶). Наприклад, дослідник зі США Б. Гай Пітерс вважає, що державна політика – це насамперед сума урядових дій, незалежно від того, чи мова йде про пряму діяльність уряду, чи про його діяльність через своїх агентів, які впливають на життя громадян⁷. Натомість вітчизняні вчені М. Логунова та В. Шахов вважають, що під дефініцією “державна політика” слід розуміти політичну діяльність держави та її органів, яка спрямована на забезпечення порядку в суспільстві, узгодження і підпорядкування різноманітних соціальних інтересів, досягнення суспільної злагоди та організацію управління розвитком суспільних процесів. Тобто сутність державної політики полягає у задоволенні інтересів різних груп населення, узгодження їх і таким чином консолідації суспільства, запобігання загострення конфліктів між різними суспільними групами⁸. Дещо іншу позицію займає О. Валевський, вказуючи, що державна політика – це такі дії органів державної влади з вирішення проблем, які найоптимальніше сприяють реалізації інтересів суспільства⁹. Практично в цьому ж руслі визначають аналізовану дефініцію й Н. Нижник та О. Даниляк. Зокрема, на думку першого зі згаданих дослідників, державна політика визначається, як сукупність цілей і завдань, що практично реалізується державою, і засобів, які використовуються при цьому¹⁰. Що ж до О. Даниляка, то на його думку, державною політикою в якій-небудь галузі можна вважати дії уповноважених органів влади, що виявляються у виданні ними нормативних актів державного управління чи утримання від дій щодо створення, організації і використання тих чи інших ресурсів галузі¹¹. Насамкінець маємо зазначити, що складність визначення даної дефініції полягає не лише у філософському осмисленні визначення, але й у філологічному тлумаченні. Власне на останню проблему неодноразово

звертав свою увагу В. Тертичка, зазначаючи необхідність утвердження в українській науковій літературі термінологічної чистоти¹².

Попри багатогранність та різноплановість визначення поняття “державна політика” у сучасній вітчизняній політологічній та управлінській думці найбільш популярним є твердження канадського дослідника Л. Пала, який відзначає, що державна політика по суті є логічно обгрунтованою дією або бездією стосовно тієї чи іншої проблеми, що, в свою чергу, є цілеспрямованим втручанням у перебіг подій з метою зміни їх на краще¹³. Подібну позицію займають й Дж. Мангейм та Р. Річі, які характеризують державну політику як регулярні дії чи бездії державних службовців, які виконуються ними згідно певних схем¹⁴.

Тобто державна політика є певним набором цінностей, цілей та знарядь, пов’язаних із визначенням суспільних проблем, що вимагають уваги¹⁵. Загалом же, згідно з Л. Палом, емпіричний зміст будь-якої державної політики можна звести до трьох елементів, а саме: визначення проблеми, яка є серцевиною політики, ключем для розшифрування її змісту та логіки; виокремлення цілей, тобто з’ясування, що ця політика прагне досягти, які її наміри і спрямування; та вибір знарядь – специфічних способів, за допомогою яких політика як реакція на проблему впроваджується в життя¹⁶.

У цілому погоджуючись з думкою Л. Пала, хотілося б відзначити, що як цілеспрямована діяльність політичних суб’єктів, передовсім органів державної влади та самоврядування, державна політика реалізується у більш чи менш виокремленому просторі суспільного життя завдяки застосуванню специфічних технологій, які надають даній політиці технічного характеру¹⁷. І тому емпіричний зміст державної політики все таки необхідно розглядати як суму п’яти базових елементів. При цьому до першого елемента відносимо не лише визначення проблеми, але й усвідомлення її як такої, що потребує державного втручання. Другий елемент полягає у формулюванні політики, тобто окреслення шляхів вирішення, а у тому числі й аналіз альтернатив. Третій елемент визначаємо як легітимізацію окреслених дій, зокрема й переконання про їх необхідність суб’єктів державної влади. Четвертий елемент – впровадження в життя окреслених дій, в тому числі надходження відповідних фінансових, людських та організаційних ресурсів. Врешті п’ятий елемент містить у собі оцінювання впроваджених дій, а також їх коригування¹⁸. І в цьому контексті достатньо обгрунтованим бачиться твердження В. Тертички про державну політику, як відносно стабільну, організовану й цілеспрямовану діяльність чи бездіяльність державних інституцій¹⁹.

Реалізація державної політики як сутності/прояву державного управління є до певної міри спробою практичного поєднання адміністрування з розширеною та прозорою публічною відповідальністю щодо адресатів даної політики, тобто державна політика спрямована

на розв'язання непорозумінь та суперечок, запевнення процедур та інституцій як щодо вирішення цілей та завдань, так і для реалізації політичних пріоритетів, моніторингу їх виконання та адміністрування, врешті – авторитативне (не плутати з авторитарним – В. Б.) розподілення повноважень щодо прийняття тих чи інших рішень²⁰.

У контексті вищезазначеного слід вказати на той факт, що архівна сфера як об'єкт державної політики зобов'язує органи державної влади до чіткого розуміння, у чому полягає стабільна, організована й цілеспрямована їх діяльність щодо розвитку діловодства та архівної справи в Україні. Слід зазначити, що донині не існує наукових розробок щодо визначення поняття “державна політика у архівній сфері”. Щоправда, певні моменти та проблемні напрями були розкриті провідним українським дослідником-архівістом І. Матяш²¹. А втім у сучасній науковій архівознавчій думці відсутнім є системне розуміння не лише того, чим є “державна політика”, а тим більше “державна політика у архівній сфері”, але й які завдання стоять перед державою щодо розвитку архівної сфери.

Єдиним поки що є визначення, запропоноване термінологічним словником “Архівістика”, де “державна політика в галузі архівної справи” окреслюється як “комплекс заходів, визначених вищим законодавчим органом держави щодо розвитку архівної справи і захисту національних інтересів держави в цій галузі”²². На нашу думку, це твердження, розроблене К. Новохатським, К. Селіверстовою та Н. Гончаровою, не до кінця розкриває сутність розглядуваної дефініції, оскільки поза увагою залишається значна кількість елементів архівної сфери та державного управління, а також розуміння того, що архівна галузь є, з одного боку, складовою частиною державної політики у галузі культури, а з іншого, – у галузі діловодства та інформаційних ресурсів. Більш того, застосування визначень, притаманних культурній чи інформаційній політиці, безсумнівно, не до кінця розкриє ті завдання, що стоять перед архівною сферою.

Власне тому видається найбільш прийнятним визначення *державної політики у архівній сфері, як діяльності державних інституцій (державних архівних установ) з визначення стратегії і тактики, політичного курсу, пов'язаних з діяльністю держави щодо визначення засад, принципів та механізмів документального забезпечення державного управління, формування та збереження національної історико-культурної спадщини як інформаційного ресурсу держави та найважливішої складової її національного багатства та безпеки.*

Тобто державна політика у аналізованій нами сфері по суті є сукупністю цілей, що відображають національні інтереси України у сфері діловодства, інформаційної та національно-культурної безпеки, стратегічних напрямів, які розробляються та впроваджуються усіма учасниками державного управління для досягнення поставленої мети, та системою конкретних заходів, спрямованих на реалізацію поставлених

завдань. Більше того, державна політика у архівній сфері є, з одного боку, власне політикою держави щодо розвитку безпосередньо архівів, а з іншого, – оперативним управлінням документаційними та інформаційними процесами на двох різних рівнях стратегії та тактики управлінської діяльності.

Визначення поняття та сутності державної політики у архівній сфері дозволяє окреслити й основні завдання, що стоять перед нею. В цьому контексті не можна не відзначити, що предметом даної політики є не стільки визначення параметрів діяльності архівних установ України усіх рівнів, скільки уся сукупність регульованих соціокультурних, економічних та управлінських процесів та взаємодій, пов'язаних із створенням, збереженням, використанням архівної інформації, її сприйняттям, а також з організацією документаційного забезпечення управлінської діяльності. Власне подібний підхід дає розуміння того, що сучасні архіви є не лише однією з базових інституцій у культурному та науковому просторі держави, але й це ті інституції, які стимулюють економічний розвиток за рахунок підвищення усвідомлення діяльності в різних галузях соціально-економічного життя України, а також за рахунок отримання, використання, поширення та зберігання суспільно значущої інформації²³. Отже, провадячи власну політику у архівній сфері, держава через систему відповідних органів визначає її мету, пріоритети, завдання, прогнозує розвиток подій і ситуацій, програмує дії суб'єктів управління, враховуючи сьогоденні умови й можливості, визначає вибір механізмів, форм і методів вирішення перспективних і поточних завдань, коригує їх у разі потреби, оцінює результати, забезпечує моніторинг.

Також, досліджуючи державну політику в архівній сфері, слід мати на увазі, що проголошений Україною курс на євроінтеграцію вимагає пристосування й даного напрямку діяльності уряду до вимог Європейського союзу. Зокрема, ще у липні 2000 року було затверджено рекомендації Євросоюзу щодо доступу до архівів та документації²⁴. Згідно з цією рекомендацією першочерговим завданням державної політики є організація широкого доступу до урядової документації, відповідно до принципів рівноправ'я та чітких і зрозумілих правил. Виконання даного завдання, на думку європейських експертів, сформує позитивну громадську думку, а також дозволить громадянському суспільству більш критично оцінювати діяльність урядових інституцій, а також існуючу державну політику, у найширшому її розумінні. Подібні заходи, крім усього іншого, сприятимуть підвищенню ефективності адміністративної діяльності, утвердженню ролі адміністрації як публічної служби та стане одним із чинників протидії корупції.

Наступним завданням є підключення архівів до загальноєвропейської системи електронного урядування. Зокрема, саме на базі архівних установ мають творитися: а) центральні бази даних, а в тому числі й такі,

як Система CRASC (Центральний реєстр актів цивільного стану); платформи ЕПУАР (Електронна платформа послуг публічної адміністрації) та SEKAP (Система електронної комунікації публічної адміністрації).

Третє завдання, яке має вирішити держава стосовно архівів, – це розсекречення архівної інформації, і, в першу чергу, документів колишніх радянських спецслужб. Принагідно слід зазначити, що, хоча архівні установи від 1991 р. планово проводять розсекречення таємних документів колишнього СРСР²⁵, однак особливої гостроти це завдання набуло за часів президентства В. А. Ющенка. Зокрема, неодноразово вимагалось проведення практично цілковитого розсекречення архівних документів, при цьому, як правило, до уваги не бралася необхідність проведення прискіпливої експертизи документів на відповідність Закону України “Про державну таємницю”, потребам національної безпеки, а також дотримання процедури розсекречення²⁶.

Як бачимо, головні завдання державної політики в архівній сфері, висловлені європейськими урядовцями, полягали у розширенні та вдосконаленні доступу до архівної інформації, масовому розсекреченні архівних документів, представленні архівних ресурсів у всесвітній мережі Інтернет, врешті поглибленні міжнародного співробітництва в галузі архівної справи. Натомість на другорядних позиціях опинилися такі стратегічні напрями, як формування Національного архівного фонду, чітке структурування ієрархічної системи архівних установ, розширення їхніх функцій і повноважень, демократизація архівної справи²⁷.

Не оминули суперечностей у визначенні основних завдань державної політики в архівній галузі й чинні вітчизняні правові та управлінські норми. Зокрема, донині існує розбіжність між базовим законодавчим актом держави – Конституцією України та нижчим за рівнем правостановлення Законом України “Про Національний архівний фонд та архівні установи”. Наприклад, Конституція України визначає 5 основних завдань держави стосовно архівної справи та діловодства: а) сприяння консолідації та розвитку української нації, її історичної свідомості, традицій і культури; б) задоволення національно-культурних потреб українців, які проживають за межами держави; в) забезпечення захисту прав усіх суб’єктів права власності і господарювання; г) забезпечення збереження історичних пам’яток та інших об’єктів, що становлять культурну цінність; д) вжиття заходів для повернення в Україну культурних цінностей народу, які знаходяться за її межами²⁸. Тобто фактично використано стару, ще радянську, форму понятійного оперування, де архіви становили лише складову в національно-культурному комплексі держави з одночасним використанням їх для потреб народногосподарського комплексу.

Натомість Закон про НАФ суголосний з Конституцією у напрямі “здійснення заходів для поповнення Національного архівного фонду

документами культурної спадщини України, що знаходяться за кордоном, та документами іноземного походження, що стосуються історії України”, визначає дещо інші пріоритети для архівної сфери. Зокрема, це: а) створення умов для зберігання, примноження та використання Національного архівного фонду; б) сприяння досягненню світового рівня в розвитку архівної справи і веденні діловодства; в) проведення централізованого обліку документів зарубіжної українки²⁹.

Таким чином, ми можемо констатувати, що на законодавчому рівні всі пріоритети щодо державної політики у архівній сфері пов’язані лише з культурною та безпосередньо архівною складовою. Фактично подібна ситуація, за висловом російського дослідника М. Ларіна, є характерною для законодавства всіх країн-учасниць або засновниць СНД. Наприклад, законодавство Республіки Вірменія вважає основним завданням державної політики у архівній сфері розробку правової бази комплектування архівних установ; законодавство Грузії – комплектування, забезпечення збереженості та використання архівних документів; Республіки Киргизстан – комплектування та використання; Республіки Молдова – фінансування та матеріально-технічне забезпечення архівних установ; Російської Федерації – забезпечення збереженості та права власності на документацію; Республіки Таджикистан – комплектування, забезпечення збереженості та використання архівних фондів³⁰. Власне на основі глибокого аналізу законодавства країн-учасниць СНД М. Ларін зазначає, що усі закони визначають, у явному чи опосередкованому вигляді архіви як невід’ємну складову національного багатства, як важливу частку культури, як джерело історичної інформації. Однак не усі країни вказують, що архіви є складовою частиною інформаційних ресурсів суспільства, а це особливо важливо в зв’язку з розвитком інформаційного права держави³¹.

На нашу думку, поява таких суперечностей викликана принциповим нерозумінням того, що завдання/цілі державної політики у будь-якій сфері чи галузі, за висловом В. Тертички, є вибором пріоритетів на рівні основних напрямів діяльності держави, тобто на найвищому рівні її пріоритетів. Саме цей рівень й визначає подальше спрямування всіх видів державної діяльності у тій чи іншій сфері, а в тому числі й державної політики та використання наявної ресурсної бази, стан та розвиток галузі, становище й взаємини з іншими галузями та сферами, що утворюють зовнішнє середовище впливу аналізованої галузі³². З огляду на це важливо зазначити, що донині у визначенні стратегічних завдань державної політики в архівній сфері переважають не самостійні цілі, а лише інструментальні, які здебільшого залежать від політичної здійсненності, наявності бюджетних коштів та необхідності розробки й дотримання певних умов чи правил. Більш того, враховуючи, що завданнями державної політики є кінцевий стан або результати, що їх державні органи прагнуть досягнути як на ідеалістичному рівні, так і

у макро- чи мікроперспективі, можна відзначити, що у сучасних дослідників розвитку архівної сфери відсутній чіткий розподіл завдань за критеріями їх важливості, не сформовано концепцію цільової функції³³.

Отже, виходячи з того, що основним завданням державної політики є своєчасне виявлення проблем розвитку суспільства, аналіз причин їх виникнення та шляхів розв'язання, а також враховуючи основні рівні бачення цілей держави, на нашу думку, до основних завдань державної політики в архівній сфері належать:

I) місія держави у архівній сфері, яка полягає у:

- забезпеченні необхідних умов для створення, збереження та поширення культурних цінностей у суспільстві з метою максимального задоволення культурних та інформаційних потреб і запитів громадян, різних суспільних груп;
- захисті та збереженні історико-культурної спадщини як основи національної культури;
- сприянні утвердженню гуманістичних ідей, високих моральних засад у суспільному житті;
- забезпеченні та захисті конституційних прав громадян у сфері доступу до інформації;
- забезпеченні спадкоємності історичного та культурного розвитку;
- збереження єдиного культурного простору і цілісності національної культури;
- розвиткові всебічного міжнародного інформаційного та культурного співробітництва;
- створення страхового фонду документації про історико-культурні цінності.

Власне до певної міри ідеалістичний характер місії держави в архівній сфері викликаний в першу чергу тим, що, за Л. Палом, цілі викладаються у загальних термінах, які відповідають не конкретній політичній проблемі, а низці проблем³⁴. Саме тому більш детальні завдання державної політики викладаються у стратегічних цілях, спрямованих на досягнення конкретних результатів³⁵.

II) Стратегічні завдання, поставлені державою перед архівною системою, на нашу думку, надзвичайно точно обґрунтовані на міжнародному конгресі архівів у Куала Лумпур у 2008 р. З огляду на дані завдання, основними цілями державної політики в архівній сфері України має стати:

- переконання суспільства, що архіви є однією з базових основ прозорості управління та демократичної відповідальності;
- визначення архівів як засобів інформаційного управління як в публічній адміністрації, так і у приватному секторі;
- регулятивна діяльність архівних установ щодо документаційного забезпечення державного управління;

- забезпечення збереження Національного архівного фонду України та його поповнення суспільнозначущою документацією;
- забезпечення вільного та безперешкодного використання архівної інформації як однієї з базових основ громадянського суспільства;
- боротьба з незаконним експортом документів, віднесених до НАФ, попередження створення умов для втрати документів НАФ;
- створення єдиного державного реєстру архівної україніки;
- забезпечення прав громадянина на отримання архівної інформації, широка репрезентація архівної системи України як у загальнодержавному, так і у світовому медійному просторі.

Фактично реалізація стратегічних завдань у державну політику в архівній сфері, на думку фахівців з Міжнародної ради архівів, має забезпечити виконання шести головних завдань: а) підвищенню розуміння того, що архіви є безумовною складовою належного та прозорого державного управління, демократичної відповідальності; б) запровадженню та використанню нових технологій як у сфері діловодства та документаційного забезпечення управління, так і у сфері збереження історико-культурної спадщини України; в) розширенню можливостей професії архівіста та діловода, а також готовності державних органів до захисту й управління документацією, її оцінки, захисту та збереженості, надання вільного доступу; г) посиленню горизонтальних та вертикальних зв'язків, як у суспільстві та державних органах, так і у їх взаєминах; д) модернізації та покращенню діяльності та відповідальності держави й суспільства; е) налагодженню партнерських взаємин. Погоджуючись з думкою провідних архівістів світу, варто зазначити, що впровадження в життя цих завдань забезпечує перехід не лише архівної системи України на якісно новий рівень розвитку, але й сприяє утвердженню демократичних цінностей в суспільстві.

Підсумовуючи, слід зазначити, що звернення уваги на проблему державного управління архівною галуззю України, напрацювання наукових розробок з їх подальшим впровадженням у життя є частиною загальнодержавної політики модернізації управління суспільним розвитком.

---

¹ *Szarfenberg R.* Teoria polityki społecznej [електронний ресурс] <http://rszarf.ips.uw.edu.pl/tps/dzienne/>

² *Blok Z.* O polityczności, polityce i politologii. – Poznań, 2009. – S. 31–54.

³ *Jabłoński A. W.* Polityka. Interpretacje definicyjne // Kategorie analizy politologicznej. – Wrocław, 1991. – S. 7.

⁴ *Heywood A.* Politologia. – Warszawa, 2008. – S. 4–15.

⁵ *Hausner J.* Polityka a polityka publiczna // *Zarządzanie publiczne*. Uniwersytet ekonomiczny w Krakowie. Małopolska szkoła administracji publicznej. – Kraków, 2007. – Zesz. 1/2007. – S. 44–45.

⁶ European dictionary of selected legal terms. The words you need, the languages you need them in. – P.131 [електронний ресурс] <http://www.eversheds.fr/documents/polishdictionaryofeuropeanlegalterms.pdf>

⁷ *Guy, Peters B.* American Public Policy: Promise and Performance. – New Jersey, 1993.

⁸ *Логунова М. М., Шахов В. А., Шевченко М. Ф.* Концептуальні засади теорії політики: Навч. посіб. – К., 1999. – С. 116.

⁹ *Валевський О. Л.* Державна політика в Україні: методологія аналізу, стратегія, механізми впровадження: монографія. – К., 2001. – С. 9.

¹⁰ Державне управління в Україні: організаційно-правові засад: Навч. посібник / За ред. Н. Р. Нижник. – К., 2002. – 164 с.

¹¹ *Даниляк О.* Державна політика в галузі заповідної справи: суть та правові засади регулювання // Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентів України. – К., 2006. – Вип. 1/2006. – С. 255–256.

¹² *Тертичка В.* Аналіз державної політики і політологія // Політичний менеджмент. – 2004. – № 6 (9). – С. 3–22.

¹³ *Пал Л.* Аналіз державної політики / Пер. з англ. І. Дзюба. – К., 1999. – С. 21–22.

¹⁴ *Симонов К. В.* Политический анализ: Учебное пособие. – М., 2002 – 152 с. [електронний ресурс]

¹⁵ *Пал Л.* Аналіз державної політики... – С. 176.

¹⁶ *Пал Л. А.* Аналіз державної політики... – С.29.

¹⁷ *Hausner J.* Polityka a polityka publiczna // *Zarządzanie publiczne*. Uniwersytet ekonomiczny w Krakowie. Małopolska szkoła administracji publicznej. – Kraków, 2007. – Zesz. 1/2007. – S. 51.

¹⁸ *Hausner J.* Polityka a polityka publiczna... – S. 51; *Palumbo D., Maynard-Moody S.* Contemporary Public Administration. – New York, 1991. – P. 136–140.

¹⁹ *Тертичка В.* Державна політика: аналіз та здійснення в Україні. – К., 2002. – С. 82–83.

²⁰ *Hausner J.* Polityka a polityka publiczna // *Zarządzanie publiczne*. Uniwersytet ekonomiczny w Krakowie. Małopolska szkoła administracji publicznej. – Kraków, 2007. – Zesz. 1/2007. – S. 51, 54.

²¹ *Матяш І. Б.* Архівна наука і освіта в Україні 1917-го – 1930-х років: Автореф. дис... д-ра іст. наук: 07.00.06 – історіографія, джерелознавство та спеціальні історичні дисципліни / Київський національний ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2001. – С. 3.

²² Архівістика. Термінологічний словник. Посібник для студентів навчальних закладів України / Авт.-упоряд. К. С. Новохатський, К. Т. Селіверстова, Н. І. Гончарова. – К., 1998 [електронний ресурс] <http://www.archives.gov.ua/Publicat/Manuals/dictg-e.php>

²³ *Adamus J.* Dostęp do informacji archiwalnej w społeczeństwie wiedzy [електронний ресурс] <http://www.ptin.org.pl/konferencje/10forum/repozytorium/Adamus.pdf>; Recommendation No.R (2000) 13 of the Committee of Ministers to member states on a European policy on access to archives; *Іванченко Ю. М.* Сутність, головні напрями та способи державної інформаційної політики в Україні // Державне управління: теорія і практика. – К., 2005. – Вип. 2. [електронний ресурс] <http://www.academy.gov.ua/ej/ej2/txts/philo/05ijmiru.pdf>

²⁴ Recommendation No.R (2000) 13 of the Committee of Ministers to member states on a European policy on access to archives // Поточний архів ДАСУ

²⁵ Наказ Держкомархіву України від 02.11.2001 № 88/ДСК “Про перегляд секретів колишнього СРСР”

²⁶ Указ Президента України від 23.01.2009 № 37/2009 “Про розсекречення, оприлюднення та вивчення архівних документів, пов’язаних з українським визвольним рухом, політичними репресіями та голодоморами в Україні”; Наказ Держкомархіву України від 04.02.2009 № 19; Наказ Держкомархіву України від 28.04.2009; Лист Держкомархіву України від 08.01.2009 № 01-01/ДСК “Щодо оптимізації процедури перегляду секретів колишнього СРСР, які знаходяться на архівному зберіганні”.

²⁷ *Матяш І. Б.* Організація архівної справи в сучасній Україні // Спеціальні історичні дисципліни. – С. 25–26.

²⁸ Конституція України. – Стаття 11, 12, 13 та 54.

²⁹ Закон України про НАФ. – Ст. 3, 5.

³⁰ Архивное дело в странах СНГ в 1991–1998 гг. Аналитический обзор / Росархив. ВНИИДАД. – М., 2002. – С. 7–13.

³¹ *Ларин М. В.* Сравнительный обзор архивного законодательства стран СНГ // Материалы Международной научно-практической конференции “Правовые проблемы архивного дела в Евразийском регионе” [електронний ресурс] http://www.archives.gov.ua/International/EURASICA_Larin.php

³² *Тертичка В.* Цілі державної політики як об’єкт аналізу // Вісник Української академії державного управління при Президентіві України. – К., 2001. – Вип. 2. – С. 209.

³³ *Пал. Л.* Аналіз державної політики... – С.33; *Тертичка В.* Цілі державної політики як об’єкт аналізу... – С. 213.

³⁴ Там само. – С. 33.

³⁵ *Тертичка В.* Цілі державної політики як об’єкт аналізу... – С. 211.

Освещается проблема развития и внедрения государственной политики в архивной сфере Украины, а именно дефинитивные определения и разработка понятийного аппарата. Также в статье определены основные задания политики государства относительно архивов, её миссию и стратегические цели государственного управления архивами.

Ключевые слова: государственная политика; государственная политика в архивной сфере; государственное управление.

There is highlighted the problem of development and implementation of the State policy in the archival field of Ukraine, namely the definitions and working out of the conceptual apparatus in the article. The author indicates the main tasks of the State politics; the mission and strategic goals of the state government in the sphere of archives.

Keywords: the State politics; the State politics in the archival field; the State government.